



A gyermekek nappali felügyeletét, nevelését biztosító intézmények a Nyugat-Dunántúlon

Tartalom

Bevezetés.....	2
A gyermekkorú népesség számának alakulása, összetétele	3
A települések intézményi ellátottsága.....	6
Bölcsődei ellátás.....	8
Óvodai nevelés.....	11
Általános iskolai oktatás	15
A gyermekelhelyezés alternatív lehetőségei	20
Táblázatok.....	22

Megjegyzések

Jelmagyarázat

További információk, adatok (linkek)

Elérhetőségek

Bevezetés

Az elmúlt évtizedekben a demográfiai változások az európai és a hazai folyamatokhoz hasonlóan kedvezőtlen tendenciát mutattak a Nyugat-Dunántúlon. A népesség fogyása itt is elsősorban a csökkenő születésszám következménye volt. A mind kevesebb gyermek következtében a nappali nevelésüket, oktatásukat biztosító intézményhálózat működése is változott, melyet az ellátások átalakulása mellett a rendelkezésre álló pénzügyi erőforrások is befolyásolnak.

A települések fennmaradásában, népességük megtartásában fontos szerepe van a gyermekek nevelését, nappali felügyeletét biztosító intézményeknek. Egy-egy óvoda, általános iskola helyben való elérhetősége a fiatalabb, gyermekeket nevelő családokat maradásra, vagy beköltözésre ösztönözheti.

A nyugat-dunántúli aprófalvas településszerkezet azonban kedvezőtlenül befolyásolja elsősorban a régió középső és déli területein fekvő falvak intézményi ellátottságát. A kisebb népesség, valamint anyagi lehetőségek révén számos település már nem képes önállóan bölcsődét, óvodát, vagy általános iskolát fenntartani, így az elmúlt évtizedben több intézményt bezártak vagy összevontak a régióban.

Elemzésünkben bemutatjuk a gyermekkorúak nappali felügyeletét, nevelését biztosító alapvető intézmények elérhetőségét, működését, az ellátást igénybe vevők jellemzőit a Nyugat-Dunántúlon, képet adunk a változásokról, valamint a kistérségek közötti különbségekről.

A gyermekkorú népesség számának alakulása, összetétele

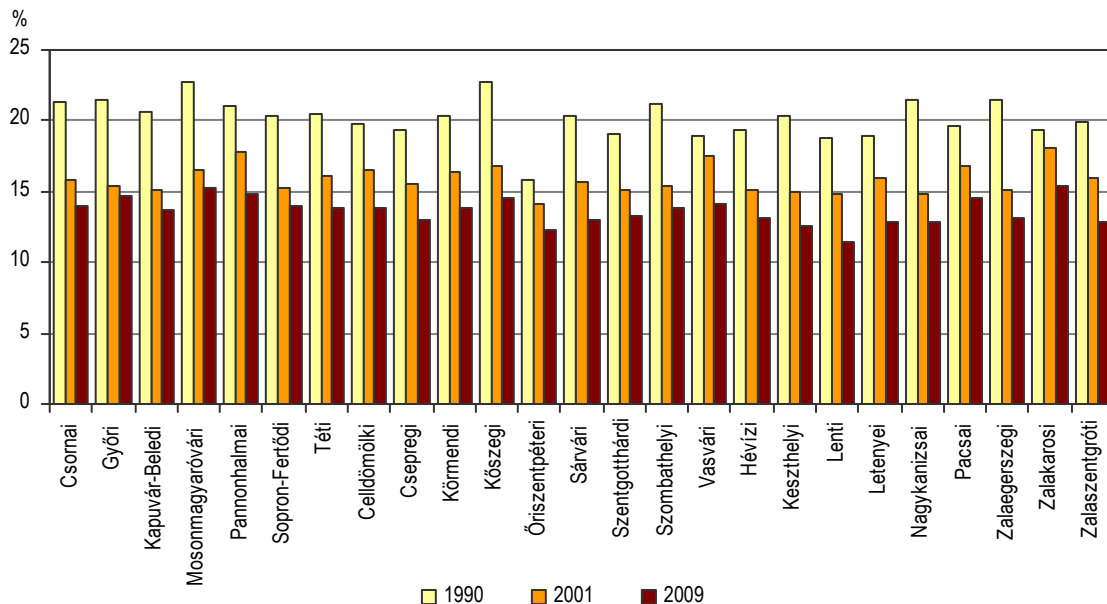
A magyar népesség lélekszáma 1981 óta folyamatosan csökken, s ez a tendencia különösen a kilencvenes években gyorsult fel. Egyre kevesebb gyermek született, s emellett nőtt a halandóság, így az ezer lakosra vetített népmozgalmi mutatók is kedvezőtlenül alakultak. A népesség fogyása elsősorban a gyermek- és fiatalok létszámának csökkenéséből adódott, s ezt a folyamatot felerősítette a – fejlett társadalmakhoz hasonlóan hazánkat is jellemző – öregedő korösszetétel.

Magyarországon az elmúlt két évtizedben a 0–14 éves korosztály lélekszáma 31%-kal apadt, eközben a 65 éves és idősebbeké egyötödével gyarapodott. Míg 1990-ben a gyermekkorúak aránya (20,5%) 7,3 százalékponttal haladta meg az időskorúakét, 2009. év végén (14,7%) már 1,9 százalékponttal elmaradt attól.

A Nyugat-Dunántúlon 2009. végén 138 ezer gyermekkorú élt, a népesség 13,9%-a. Az elmúlt húsz évben számuk közel 74 ezer fővel (35%-kal) zsugorodott, a visszaesés mértéke azonban az utóbbi tíz esztendőben fele annyi volt, mint az azt megelőző évtizedben. A régió mutatószámai az országoshoz hasonlóan alakultak. 1990-ben a gyermekkorúak népességen belüli aránya még 7,6 százalékponttal meghaladta, 2009-ben viszont 2,8 százalékponttal elmaradt az idős népesség hányadától.

1. ábra

A gyermekkorú népesség aránya a nyugat-dunántúli kistérségekben



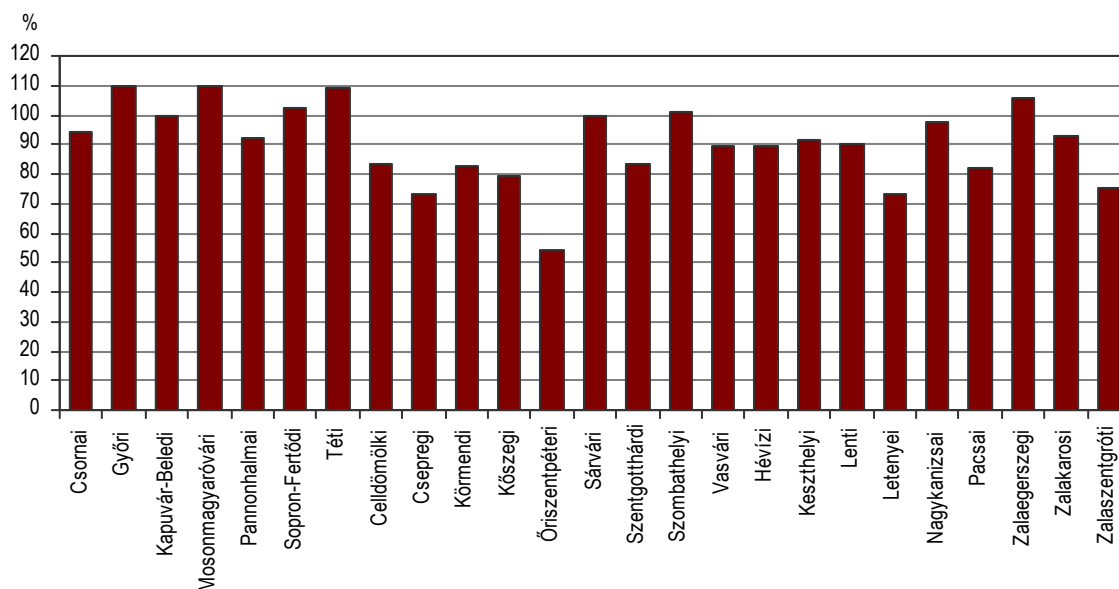
A 0–14 évesek száma és népességen belüli aránya a nyugat-dunántúli kistérségek mindegyikében csökkent a vizsgált időszakban. A megyei jogú városokat is magába foglaló népesebb kistérségekben (Győri, Sopron-Fertődi, Szombathelyi, Zalaegerszegi), valamint a Mosonmagyaróváriban, a Kőszegiben és a Hévíziben – elsősorban a kedvezőbb foglalkoztatási lehetőségek, a fejlettebb infrastruktúra- és intézményhálózat, a jobb megélhetési körülmények miatt – a régió átlagánál mérsékeltebb (14%, illetve az alatti) volt a fogyás üteme. Az elmúlt közel tíz esztendő

átlagát tekintve ezekben a térségekben a többenél kedvezőbben alakult az élveszületések száma, valamint az ezer lakosra vetített értékek is.

Az aprófalvas településszerkezetű Vasi és Zalai kistérségek némelyikében (Celldömölki, Óriszentpéteri, Lenti, Letenyei, Zalaszentgróti) viszont az előbbieknél sokkal nagyobb mértékű (23–30% közötti) volt a gyermekkorúak fogyása. Ezekben a térségekben drasztikusan csökkent az élveszületések száma, hátrányos gazdasági, társadalmi körülményekkel küszködnek, hiányoznak a gyermekvállalás előtt állók letelepedését segítő feltételek (pl. nincs helyben, vagy a közelben munkalehetőség), gyenge a népességmegtartó-képességük, öregszik a lakosság.

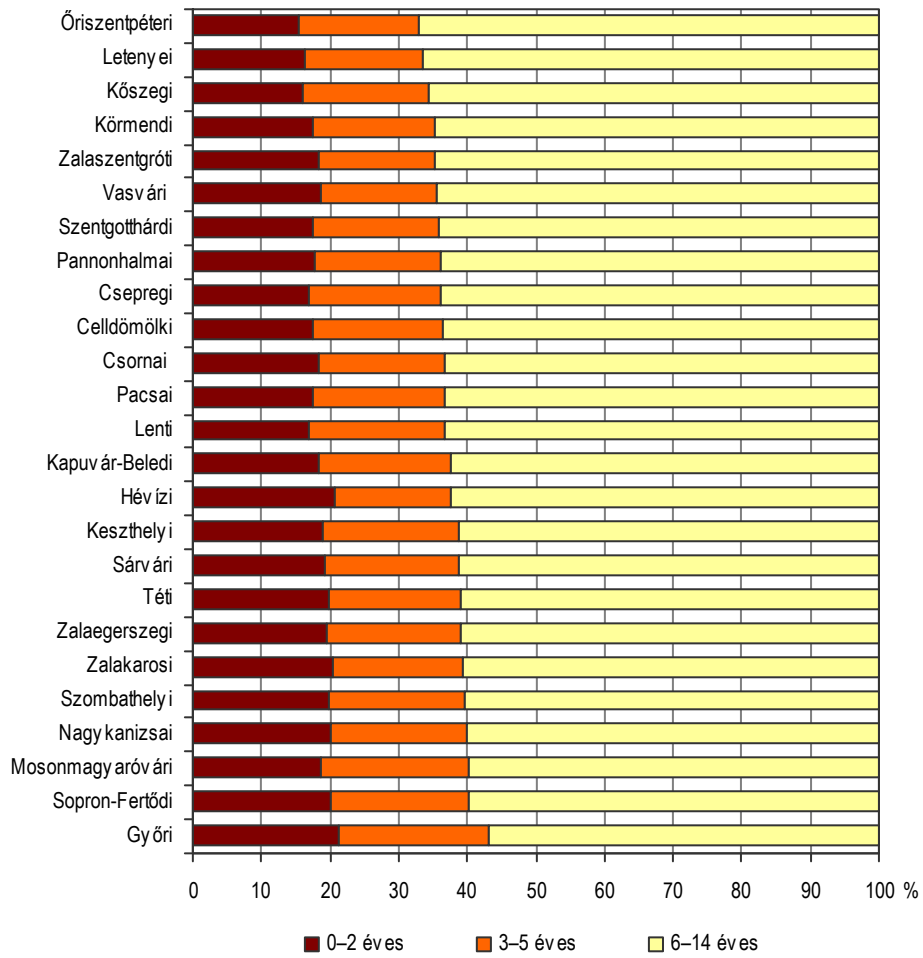
2. ábra

Az élveszületések számának alakulása a kistérségekben, 2009
2001 = 100,0



2009. december végén a régió gyermekkorú népességének egyötöd-egyötöd részét a 0–2, illetve a 3–5 évesek, a fennmaradó hányadát pedig a 6–14 éves korosztály tették ki. A 6 évesnél fiatalabbak száma kissé meghaladta az évtized elejét, ami vélhetően az 1970-es évek közepén született nagyobb létszámú női korosztály gyermekvállalásainak köszönhető. Az öt megyei jogú várost magába foglaló (a Győri, a Mosonmagyaróvári, a Sopron-Fertődi, a Szombathelyi, a Nagykanizsai és a Zalaegerszegi) kistérségek, valamint a Sárvári, a Hévízi és a Zalakarosi településegységek mutatói e tekintetben is kedvezőbbek a régió átlagánál. A 6–14 éves gyermekek száma régiós szinten 20%-kal csökkent a vizsgált nyolc évben. Kivétel nélkül minden kistérségre fogyás volt a jellemző, melynek mértéke 10% (Hévízi) és 36% (Lenti) között mozgott.

A gyermekkorú népesség megoszlása korcsoport szerint, 2009. december 31.



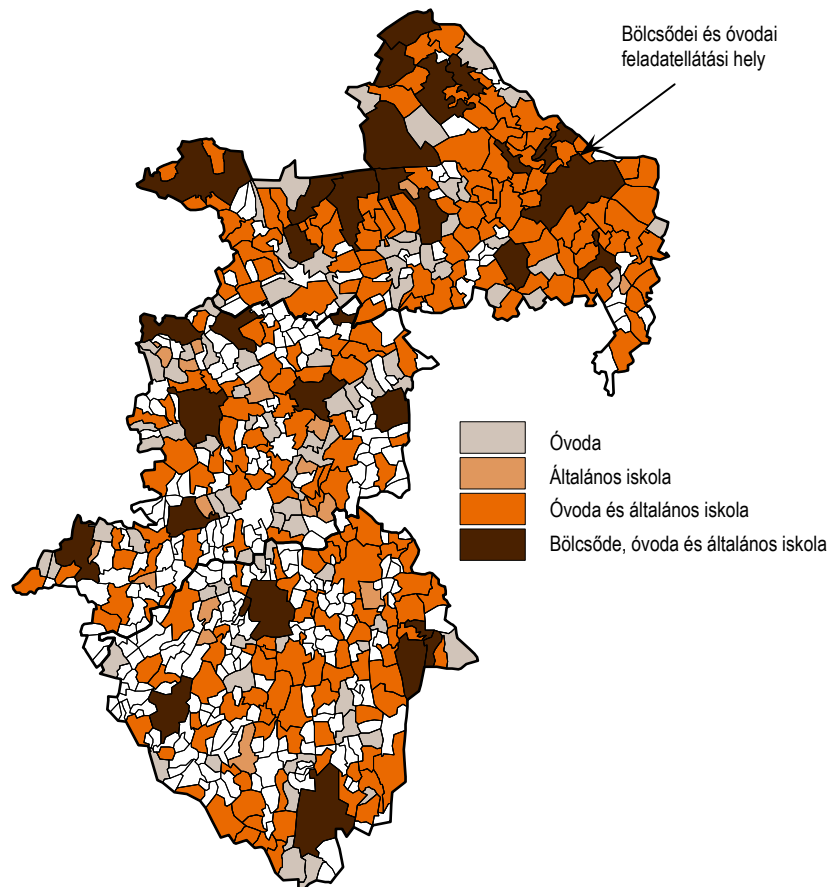
A települések intézményi ellátottsága

A települések fennmaradásában, népességük megtartásában fontos szerepe van a gyermekek nevelését, nappali felügyeletét biztosító intézményeknek. Egy-egy óvoda, általános iskola helyben való elérhetősége a fiatalabb, gyermekeket nevelő családokat maradásra, vagy beköltözésre ösztönözheti.

A nyugat-dunántúli régió aprófalvas településszerkezete a falvak intézményi ellátottságát jellemzően kedvezőtlenül befolyásolja. A kisebb lélekszámú, így kevesebb anyagi forrással rendelkező községekben nincs lehetőség, vagy racionális ok a – zömében helyi önkormányzatok által finanszírozott – bölcsődék, óvodák, illetve általános iskolák fenntartására.

4. ábra

A települések intézményi ellátottsága, 2009



A népesség nagyságának ellátottságra gyakorolt hatását jelzi, hogy a bölcsődei elhelyezés lehetősége a városokban, azon belül is a három megyeszékhelyen összpontosul a régióban. Ez az óvodai és az általános iskolai feladatellátási helyek tekintetében is megfigyelhető. Az óvoda és az általános iskola a nyugat-dunántúli települések felében, illetve négytizedében megtalálható. Ezen belül azonban jelentősek a különbségek, a régió északi részén a városok és községek nyugat-dunántúli átlag feletti hányadában működtetnek helyben óvodát vagy általános iskolát, ezzel szemben Vasban és Zalában jóval ritkábban tartanak fenn ilyen

intézményeket. A megyék közül a három ellátástípust figyelembe véve Győr-Moson-Sopronban minden kistérségben van bölcsőde, óvoda és általános iskola, Vas és Zala 9–9 térsége közül ez azonban csupán hétről, illetve négyről mondható el, mely szintén a régió középső és déli részének kedvezőtlenebb helyzetére utal.

A 655 nyugat-dunántúli település közül 305 olyan helység van, ahol egyik vizsgált intézménytípus sem található meg. A három megyét tekintve Győr-Moson-Sopron helyzete a legkedvezőbb, ahol a települések kevesebb mint negyedében nincsen egy feladatellátási hely sem a háromféle ellátás közül. Itt a megyeszékhely és környezetének ellátottsága a legjobb, a 27 helységben Vének kivételével, mindenütt van legalább óvoda, háromnegyedükben az általános iskolával együtt. Vas és Zala kistérségeinek helyzete a régió északi területéhez viszonyítva jóval kedvezőtlenebb, itt a települések több mint felében, illetve közel hattizedében nincsen a gyermekek nappali felügyeletét, nevelését hagyományos formában biztosító intézmény. Ez utóbbi megyékben a gyermek népesség egyre kisebb hányada, valamint a falvak kis lélekszáma következtében gyengébb az ellátottság. Figyelemre méltó, hogy a kistérségek közül a Csepregiben és a határ mentén található Lentiben a települések mintegy negyötödén nem működik egyik vizsgált intézménytípus sem.

1. tábla

A három intézménytípus egyikével sem rendelkező települések, 2009

Terület	Települések száma összesen	Ebből:			Települések száma az adott népességnagyság-kategória százalékában			
		0–199 fős	200–499 fős	500–X fős	összesen	0–199 fős	200–499 fős	500–X fős
Győr-Moson-Sopron megye	44	17	25	2	24,2	100,0	61,0	1,6
Vas megye	112	39	62	11	51,9	97,5	66,7	13,3
Zala megye	149	78	66	5	58,0	98,7	83,5	5,1
Nyugat-Dunántúl	305	134	153	18	46,6	98,5	71,8	5,9

A népességnagyság befolyását mutatja az is, hogy az „intézményhiányos” települések szinte kizárólag 500 főnél kisebb apró-, illetve törpefalvak. E körben a népesség csökkenésével együtt – mivel itt a lakosság előregedése jóval nagyobb az átlagosnál – a gyermekek elhelyezését szinte mindenütt más településen oldhatják meg a szülők.

Bölcsődei ellátás

A bölcsőde a gyermekek, s ezen belül a legkisebbek napközbeni ellátását, felügyeletét biztosító egyik legrégebbi gyermekjóléti szolgáltatás. A bölcsőde a családban nevelkedő három éven aluli gyermek szakszerű gondozását és nevelését biztosítja. Ha a gyermek a harmadik életévét betöltötte, de testi, szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, akkor a negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-ig gondozható bölcsődében.

A kistérségi szinten rendelkezésünkre álló adatok alapján 2009-ben 60 bölcsőde fogadta a kisgyermekeket a Nyugat-Dunántúlon, 9-cel több, mint az ezredfordulón. A Győri kistérségben működtették a legtöbb bölcsődét (17), a Győr-Moson-Sopron megyeiek közel felét. Az intézmények számának bővülése 2001 és 2009 között a Mosonmagyaróvári településeggyüttesben volt a legnagyobb (3-ról 7-re). Az aprófalvas Vas megyében az Őriszentpéteri és a Vasvári kistérségben nem érhető el ez a szolgáltatás, valamint a szintén aprófalvas Zalában is csupán a nagyobb lélekszámú városokat magába foglaló térségekben van lehetőség a bölcsődei ellátás igénybevételére. Itt a Hévízi, a Letenyei, a Pacsai, a Zalakarosi, a Zalaszentgróti kistérségekben nincs bölcsőde.

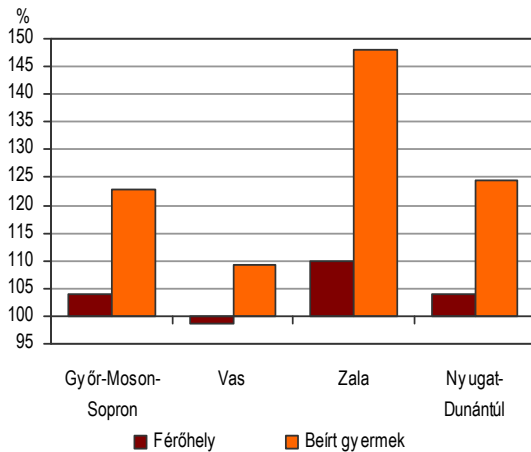
Mivel ez a gyermek-felügyeleti forma az egyik legköltségesebb ellátás, főleg a kisebb, kevesebb pénzügyi forrással rendelkező önkormányzatok nem képesek (a tízezer lakosnál kisebb települések önkormányzatai nem is kötelesek) működtetni ezt a szolgáltatást. Az alapellátásnak ezt a formáját végezhetik profitorientált, vagy nonprofit szervezetek is, ezek előfordulása azonban még nagyon ritka. A Győr-Moson-Sopron és Zala megyei térségek bölcsődéi kivétel nélkül önkormányzati fenntartásúak, Vasban a 14-ből egy 40 férőhelyes intézmény funkcionál közalapítványi formában a Szentgotthárdi kistérség székhelyén. A szolgáltatás iránti tényleges társadalmi igény az intézmények túlnyomó többségében meghaladja a rendelkezésre álló kapacitást. Az édesanyák (vagy ritkább esetben az édesapák) még a gyermekgondozási idő letelte előtt igyekeztek, igyekeznek visszatérni munkahelyükre, anyagi vagy egyéb okok miatt. Ehhez a gyakorlat szerint már a tervezett munkába állás előtt jóval korábban fel kell iratkozniuk csemetéjükkel a kiszemelt intézmény várólistájára, mivel a bölcsődék jelentősen túlterheltek, s többször hónapokat kell várni egy-egy hely megüresedésére.

2009-ben a Nyugat-Dunántúlon működő 2 és félezer férőhelyre 3 600 gyermeket írtattak be. Az ezredfordulót követő időszakban a férőhelyek száma mindössze 100-zal nőtt, a bölcsődés gyermekeké viszont 700-zal bővült. 2001. óta a kapacitás a Győri, a Csepregi és a Sárvári kistérség kivételével mindenütt nőtt a régióban, a gyermeklétszám azonban mindössze a Csepregiben, a Körmendiben és a Szentgotthárdiban csökkent. A beiratások 2008-ban szaporodtak meg jelentősen az előző évhez képest (régiós szinten 7,8%-kal), amikor az évtized közepén – a korábbihoz képest nagyobb számban – született gyermekek elérték a bölcsődés kort, illetve a gyermekneveléssel kapcsolatos ellátásokra vonatkozó jogszabály is változott.

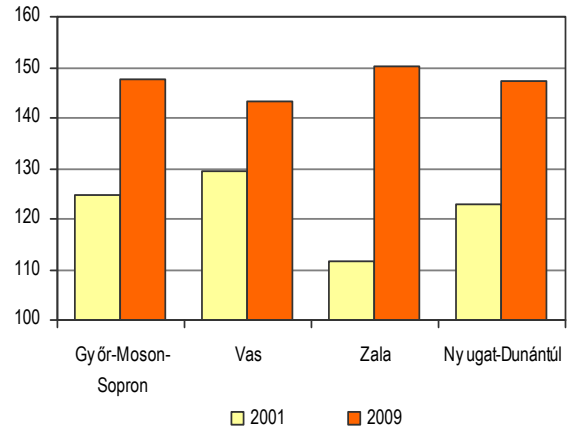
5. ábra

A bölcsődék jellemzői

A férőhelyek és a beírt gyermekek számának változása 2009, 2001 =100,0



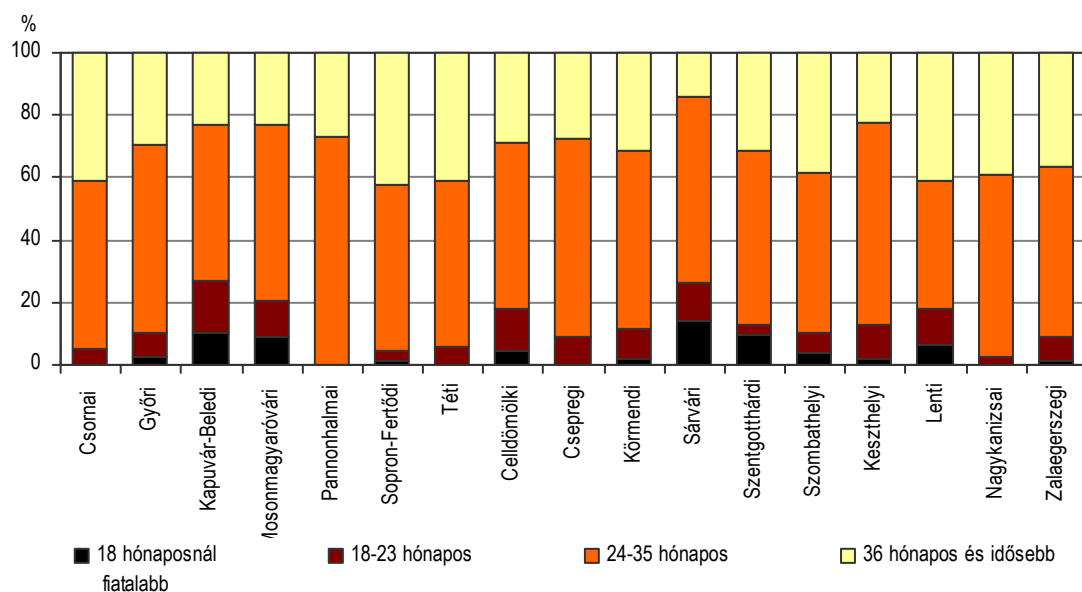
A száz férőhelyre jutó beírt gyermekek számának alakulása



2009-ben száz működő férőhelyre 147 beírt gyermek jutott a régióban, 20%-kal több, mint 2001-ben. A kistérségek egy részében a zsúfoltság csökkent a vizsgált időszakban. Vagy azért mert egyes intézmények a férőhelyek számát jobban tudták növelni, mint amennyivel a beíratott gyermekek létszáma bővült (Kapuvár-Beledi kistérségben); vagy ugyanannyi férőhelyre kevesebb volt a „jelentkező”, mint 2001-ben (Csornai, Szentgotthárdi térség). Az összes között a Mosonmagyaróvári kistérség intézményei voltak a legszűfoltabbak. A 7 bölcsődében együttesen a férőhelyeknél majdnem kétszer több gyermek nappali gondozását, felügyeletét látták el, s a régiós átlaghoz képest is 43-mal több kisgyermek jutott itt egy férőhelyre.

6. ábra

A bölcsődés gyermekek számának megoszlása életkor szerint, 2009



A nyugat-dunántúli bölcsődés gyermekek több mint fele 24–35 hónapos, egyharmaduk pedig 3 éves vagy idősebb volt. Az arányok az országos átlaghoz hasonlóan alakultak, kistérségenként azonban már jelentős különbségek adódtak. A két évesnél fiatalabb bölcsődések aránya például a Kapuvár-Beledi, a Mosonmagyaróvári, a Celldömölki, a Sárvári és a Lenti térségekben haladta meg számottevően a régiós átlagot, a 3 évesnél idősebbeké pedig a Csornai, a Sopron-Fertődi, a Téti és a Lenti kistérségekben.

A bölcsődébe beíratott és gondozott gyermekek számának növekedése az ellátás személyi feltételeinek a változásával is együtt járt. A Nyugat-Dunántúlon 2001 és 2005 között a szakképesítéssel rendelkező gondozónők száma kissé csökkent, az azt követő négy év alatt viszont közel egyötödével nőtt. Egy beosztott szakképzett gondozónőre 2009. május 31-én 6,6 beírt gyermek jutott, a nyolc évvel korábbi hattal szemben.

Óvodai nevelés

A nevelési-oktatási folyamat szakaszai közül az óvodai az első, mely a gyermek három éves korában kezdődhet, és addig az időpontig tart, amíg a tankötelezettség teljesítését meg nem kezdi. A közoktatási törvény rendelkezései szerint a megfelelő iskolai felkészítés érdekében a gyermekeknek öt éves koruktól kezdődően kötelező óvodába járni.

A jogszabály az óvodák működtetésének kötelezettségét a települési önkormányzatok feladatai közé sorolja, így túlnyomórészt ők az intézmények fenntartói, az egyházakhoz, alapítványokhoz és egyéb szervezetekhez a feladatellátási helyek mindössze 6%-a köthető a régióban.

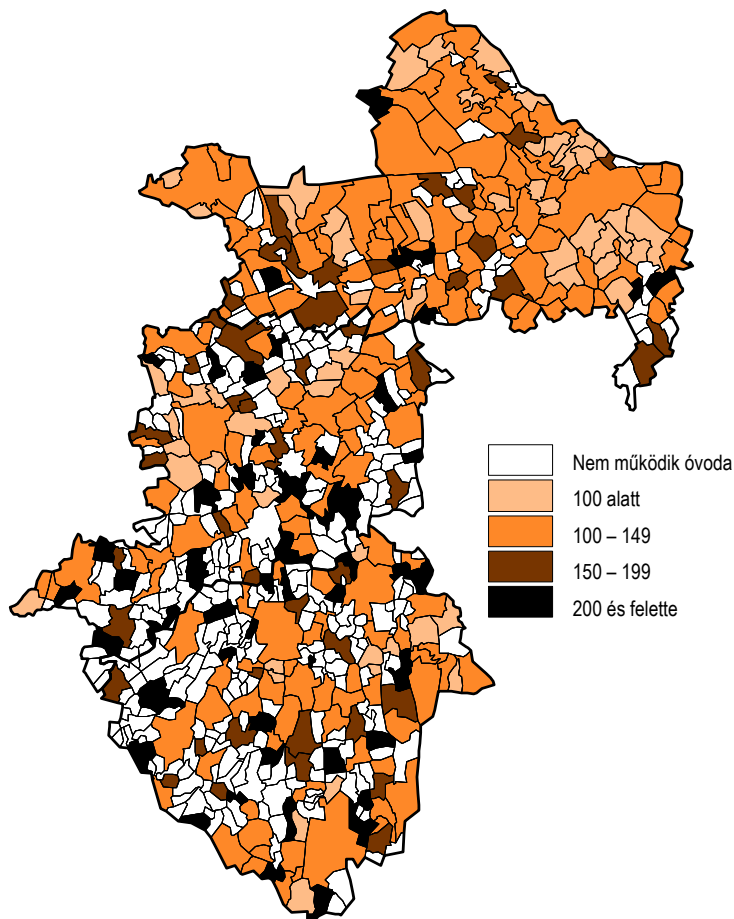
2009-ben összesen 499 óvoda működött a Nyugat-Dunántúlon, 8,4%-kal kevesebb a 2001. évinél. Az óvodás korú népesség alakulásával összefüggésben változás elsősorban Vas és Zala megyében történt, ahol számuk 12%-kal, illetve 15%-kal, Győr-Moson-Sopronban pedig mindössze 1,8%-kal csökkent. A kistérségek közül növekedés egyedül a Győrben és a Mosonmagyaróváriban következett be, ahol az ezredfordulót követő időszakban a 3–5 évesek létszáma jelentősebben, 27%-kal, illetve 12%-kal nőtt. (Kivételt a Soproni jelent, itt 2001-hez képest 9,0%-kal nőtt az óvodás korúak száma, ám eggyel kevesebb, 49 helyett 48 intézmény működött 2009-ben.) A régió többi kistérségében jellemzően kevesebb óvodát találhattunk, mint nyolc évvel korábban, amely a 3–5 éves népesség alakulásának hozzávetőleges követését is jelentette.

A közoktatási törvény rendelkezései alapján a gyermeket abba az óvodába kell felvenni, amelynek körzetében lakik, illetve ahol a szülője dolgozik. Ebből következően a legtöbb feladatellátási hely a nagyobb népességű, és több munkalehetőséget biztosító városokban található. 2009-ben Győrben 46, Sopronban, illetve Szombathelyen 21-21, Nagykanizsán 18, Zalaegerszegen pedig 16 intézmény fogadott gyermekeket – az öt megyei jogú városban működött a régió óvodáinak közel egynegyede. A kistérségek ellátottságát az ott élő óvodáskorú népesség száma, illetve annak változása befolyásolja. 2009-ben a régió településeinek felében működött helyben óvoda, ezen belül viszont jelentős különbségek figyelhetők meg. Győr-Moson-Sopron megye mindegyik kistérségének helyzete számottevően jobb az átlagosnál, az aprófalvas településszerkezetű Vas és Zala ellátottsága azonban kedvezőtlenebb annál. Ez utóbbi két megye öt, illetve hat térségében a települések több mint fele nélkülözött helyben működő óvodát, közülük is a Csepregiben kiugróan magas, több mint 80%-os azon helységek aránya, ahol nem lehetett ezt a szolgáltatást igénybe venni. Az intézmények elhelyezkedése összefüggést mutat a népességnagysággal. Az ezer főnél nagyobb létszámú településeken három kivétellel mindenhol biztosított volt az ellátás, az 500-999 fős kategória esetében ez 84%-ukra volt igaz, a 200-499 fős településeken pedig már csak minden negyedikben működött óvoda. A 200 főnél kisebb falvak közül egyetlen község, a Zala megyei Csapi rendelkezett – térségi, több önkormányzat által fenntartott – óvodával.

A települések közötti különbségeket a térkép is szemlélteti. Ott, ahol a beíratott gyermekek száma jelentősen meghaladta helyben lakó 3–5 évesekét, feltételezhető, hogy az ellátó intézmény több község igényét is kielégíti, jellemzően az önkormányzatok közös fenntartásában.

7. ábra

Az óvodás gyermekek száma a helyben lakó 3–5 éves népesség százalékában, 2009



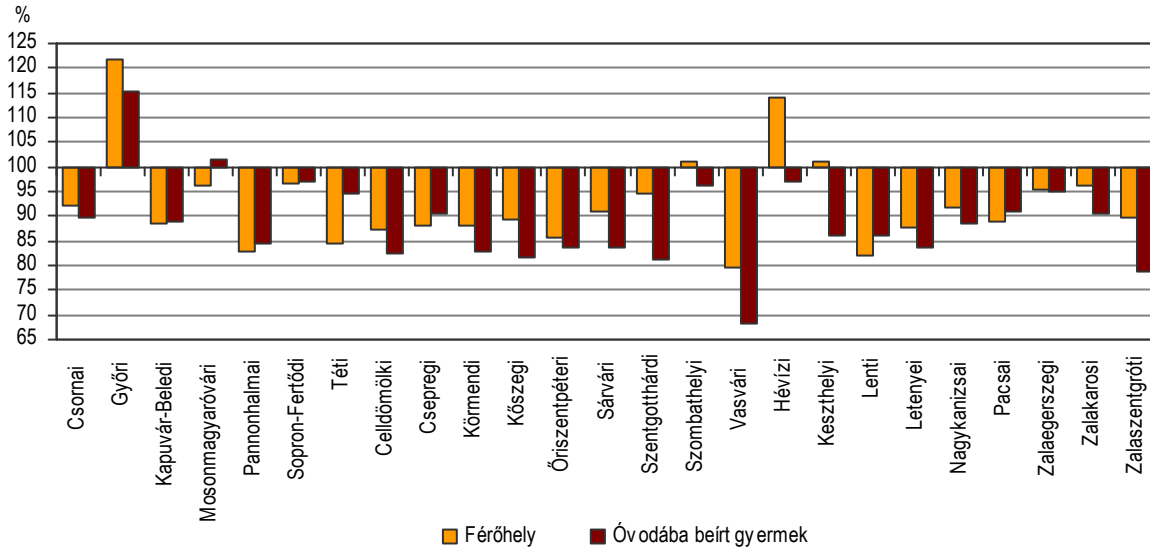
A régió óvodái 2009-ben összesen 35 658 férőhellyel rendelkeztek, 1,5%-kal kevesebbel, mint 2001-ben. A csökkenést Vas és Zala megyében regisztrálták, ahol 6,4%-kal, illetve 6,1%-kal lett kevesebb a helyek száma, ezzel szemben Győr-Moson-Sopronban 4,1%-kal több volt a férőhely. A folyamat követte a demográfiai változásokat: 2009-ben Vas és Zala megyében 8,1%-kal, illetve 9,7%-kal kevesebb, Győr-Moson-Sopronban 12%-kal több 3–5 éves gyermekek élt, mint nyolc évvel korábban. Négy – a Győri, a Szombathelyi, a Hévízi és a Keszthelyi – kivétellel minden kistérségben kevesebb férőhellyel működtek az óvodák a 2001. évinél. A csökkenés mértéke 3 és 21% között szóródott. A legnagyobb bővülés (22%) ezzel szemben az óvodás korúak jelentős létszámnövekedésével összefüggésben a Győri térségben következett be.

A férőhelyekhez hasonlóan az óvodás gyermekek száma az ezredfordulót követő időszakban 2005-ig csökkent, majd tendenciájában növekedett a Nyugat-Dunántúlon. 2009-ben összesen 30 661 gyermeket írtak be az óvodákba, 4,7%-kal kevesebbet, mint nyolc évvel korábban. A kistérségek közül csupán a Győriben és a

Mosonmagyaróváriban nőtt az óvodások száma, a régió többi területét csökkenés jellemezte, mely a Vasváriban volt a legnagyobb mértékű (több mint háromtizedes).

8. ábra

Az óvodai férőhelyek és az óvodások számának változása, 2001=100,0

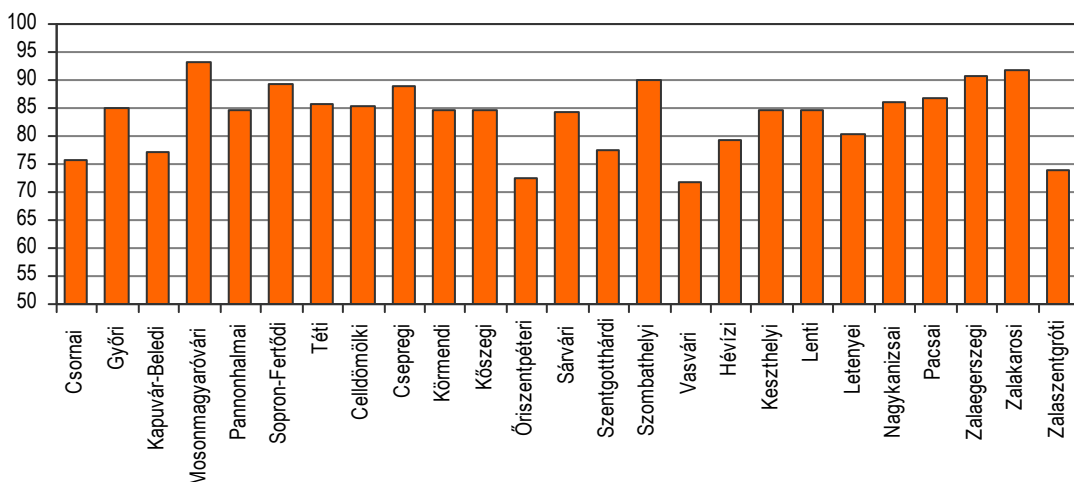


A népesség eloszlásához hasonlóan a gyermekek közel 50%-a Győr-Moson-Sopron, mintegy negyede-negyede pedig Vas és Zala megyei intézménybe járt. A lakosság és a munkahelyek koncentrálódása következtében jelentősebb igény mutatkozik a nagyobb városok óvodái iránt, ugyanis a régió hat legnépesebb településén járt óvodába a régiós létszám 45%-a.

A közoktatási törvény által előírt felkészítési kötelezettség, valamint a lakossági igények alapján 2009-ben a 3–5 éves gyermekek 88%-át beírták az óvodákba a régióban. Ez az arány nem mutat számottevő eltérést a megyék között. Az általános iskola megkezdésének rugalmasabb lehetősége miatt minden ötödik óvodás ekkor már betöltötte a hatodik életévét.

9. ábra

A száz férőhelyre jutó beírt gyermekek száma, 2009



2009-ben a régió mindhárom megyéjében összességében 86%-os férőhelykihasználtsággal működtek az óvodák, 3,2%-kal kisebbel, mint 2001-ben. A legtöbb kistérségben csökkenés következett be, kivéve a Kapuvár-Beledit, a Mosonmagyaróvárit, a Sopron-Fertődöt, a Tétit, a Pannonhalmait, a Csepregit, a Lentit és a Pacsait, ahol a száz férőhelyre jutó gyermekek száma 0,3–12,4% közötti mértékben nőtt. Az egész régióról elmondható, hogy valamennyi kistérségében kevesebb gyermeket írtak be óvodába, mint amennyi hely rendelkezésre állt.

2009-ben a nyugat-dunántúli óvodákban összesen 1 384 csoportban nevelték a gyermekeket. Számuk nyolc év alatt a beíratott gyermekeknél nagyobb mértékben, 8,8%-kal csökkent, ebből következően egy csoportra 21 helyett 22 gyermek jutott. Győr-Moson-Sopronban – Vastól és Zalától eltérően –2009-ben ugyan több gyermek járt óvodába a nyolc évvel korábbinál, a csoportok számának csökkenésével az átlagos létszámuk csupán eggyel lett nagyobb. A régió kistérségeiben 19–23 fős csoportokban gondoskodtak a gyermekekről, a legkisebb létszámúakkal (18–18 fő) a Vasvári és az Őriszentpéteri, a legmagasabbakkal (24 fő) a Pacsai intézmények rendelkeztek. Település szinten jelentős különbségek figyelhetők meg, Tényőn egyetlen csoportban 54 gyermeket gondozott négy pedagógus, és a régió hét másik községében is 30–33 fős volt a létszám, ugyanakkor 8 helyen a mutató nem érte el a 10 főt.

2009-ben 2 836 óvodapedagógus látta el a gyermekek nappali felügyeletét a régióban, 11,4%-kal kevesebb, mint az ezredfordulón. Egy gyermekcsoportra átlagosan két nevelő jutott, mely a megyék és a kistérségek között nem mutatott számottevő eltérést. Régiós szinten és a három megyében is egy pedagógus átlagosan 11 gyermekkel foglalkozott. Ettől lényegesebb eltérést az Őriszentpéteri és a Szentgotthárdi, valamint a Pacsai kistérségek mutattak, ahol az óvodákban egy pedagógusra 9–9, illetve 14 gyermek jutott. A két pedagógussal működtetett csoport a települések hattizedére volt jellemző, a többi eltért ettől, ami helyenként szélsőségeket eredményezett. Hat helyen a gondozónak 18–22 gyermekkel – az átlag közel kétszeresével – kellett foglalkoznia. Ezzel szemben a régió 11 óvodájában egy gondozóra mindössze 4–6 gyermek jutott.

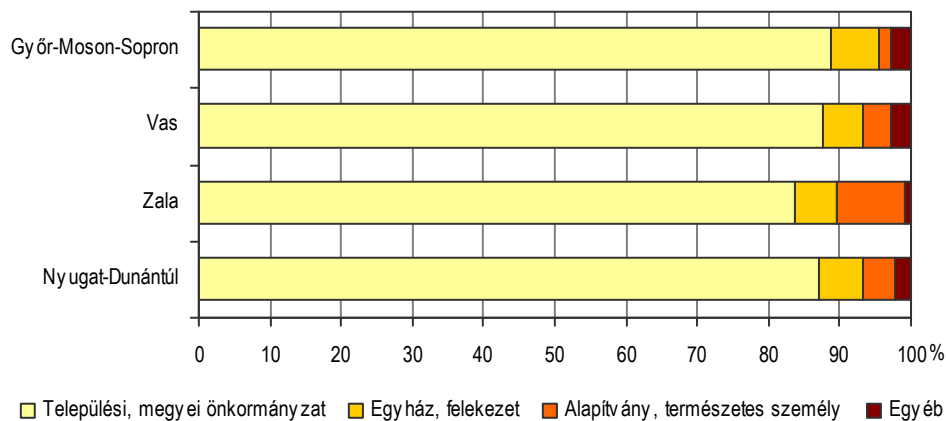
Általános iskolai oktatás

A nevelési-oktatási intézményekben folyó nevelő-oktató munka szakaszai közül az óvodai nevelést az alapfokú oktatás követi. A közoktatásról szóló törvény rendelkezései szerint minden olyan gyermek tanköteles, aki eléri az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget, legkorábban abban a naptári évben, amelyben legalább a hatodik, legfeljebb – indokolt esetben – a nyolcadik életévét betölti. Az alapfokú oktatás-nevelés szakasza az első évfolyamon kezdődik és a nyolcadik évfolyam végéig tart. A tankötelezettség annak a tanévnek a végéig áll fenn, amelyben a tanuló a 18. életévét betölti.

Az óvodákhoz hasonlóan az általános iskolák fenntartása is jellemzően a megyei, illetve a helyi önkormányzatok feladata. Más szervezet – alapítvány, egyház, egyéb szervezet – csupán a feladatellátási helyek nyolcadát működtette a régióban. 2001 és 2009 között ez utóbbiak szerepe (az egyre több képzési hely és itt tanuló diák következtében) nőtt az alapfokú oktatásban, ennek ellenére a települési önkormányzatok dominanciája megmaradt. A gyermek népesség számának csökkenésével párhuzamosan a régióban működő intézmények és a tanulók létszáma is jelentősen fogyott az ezredfordulót követő időszakban. 2009-ben összesen 400 általános iskola működött a Nyugat-Dunántúlon, 91-gyel kevesebb, mint 2001-ben.

10. ábra

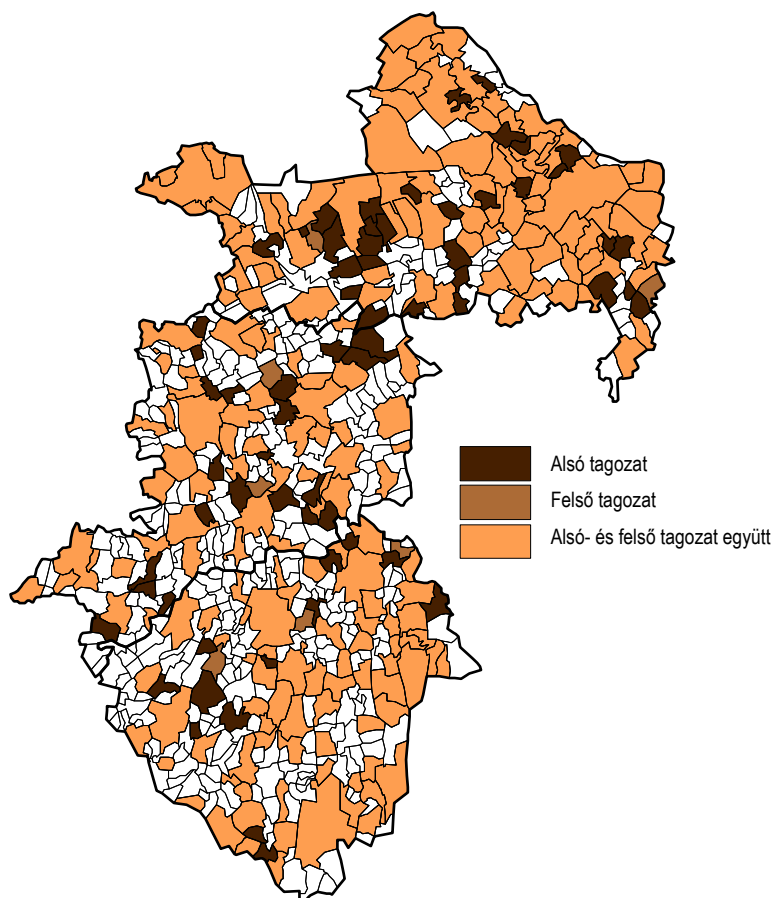
Az általános iskolai feladatellátási helyek számának megoszlása fenntartó szerint, 2009



A Hévízi kivételével minden kistérségben zártak be intézményt. Nyolc év alatt a legnagyobb csökkenés Celldömölkön és térségében következett be, itt a feladatellátási helyek száma 44%-kal lett kevesebb, emellett háromtizednél nagyobb fogyás figyelhető meg a Tétii, a Vasvári, valamint a Nagykanizsai és a Zalakarosi településegységekben is.

2009-ben a feladatellátási helyek 267 településen, az összes város és község négytizedén biztosították helyben az alapfokú oktatás lehetőségét. Legtöbbjükben (73%) a képzés alsó- és felső tagozaton is folyt, 72 községben azonban csupán négy évfolyamos iskolát működtettek. 65 helyen alsó-, 7 faluban pedig csupán felső tagozaton tanulhattak a diákok, a többi évfolyam oktatását más településre történő átjárással oldották meg.

Az általános iskolai feladatellátási helyek a régió településein, 2009



Az iskolás korú népesség számához hasonlóan alakult a feladatellátási helyek megyék közötti megoszlása is, 45%-uk Győr-Moson-Sopron, 26%-uk Vas, 29%-uk pedig Zalaiban található. Kistérségek szerint a legtöbb iskola a – nagyobb népességet koncentráló és több munkalehetőséget nyújtó – megyei jogú városokban és környezetükben található, az öt kistérségben az összes intézmény 46%-át működtették. Az osztálytermek és az osztályok tekintetében még nagyobb ezen térségek súlya, mely a falvak kisebb létszámú, valamint több település számára is oktatási lehetőséget biztosító feladatellátási helyek gyakoribb előfordulására utal.

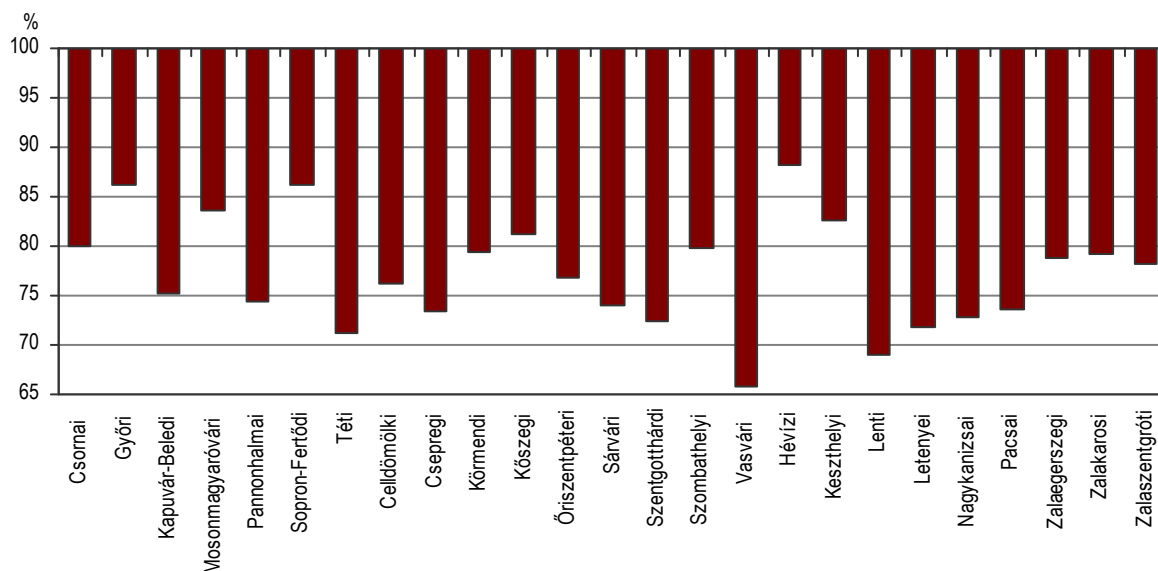
Egy általános iskolai feladatellátási hely átlagosan 10 osztályteremmel működött a régióban. A megyék között e tekintetben nem figyelhető meg számottevő eltérés, a kistérségek között azonban jelentősebb a különbség, attól függően, hogy hány településen található intézmény, illetve hány évfolyamon oktatnak az iskolákban. Az átlagos tanteremszám a települések közül Vasváron volt a legnagyobb, valamint a városok többségében is meghaladta az átlagost.

Az általános iskolai tanulók számát közvetlenül az iskoláskorú népesség alakulása határozza meg. Az ezredfordulót követő időszakban a 6–14 évesek száma számottevően, egyötöddel csökkent a Nyugat-Dunántúlon. Ennek hatására a régió általános iskoláiban 2009-ben már csak 71 680 diák tanult, mely négyötöde a nyolc évvel korábbinak. A kistérségek közül – a gyermek népesség fogyásához hasonlóan – a legnagyobb csökkenés a Vasváriban és a Lentiben következett be, ahol a 2001.

évihez viszonyítva több mint egyharmaddal, illetve háromtizeddel kevesebb általános iskolás járt az intézményekbe. Vas és Zala a régió északi területeihez viszonyított kedvezőtlenebb helyzetét mutatja, hogy további 15 kistérségben csökkent az átlagosnál nagyobb mértékben a tanulólétszám, melyek három kivételével e két megyében található.

12. ábra

Az általános iskolai tanulók száma a 2001. évi százalékában



A demográfiai folyamatokat az oktatásba újonnan belépők száma is mutatja. 2009-ben 9 046 elsős kezdte meg általános iskolai tanulmányait, 16%-kal kevesebb, mint az ezredfordulón. Az első osztályosok létszáma valamelyest kedvezőbben alakult az átlagosnál, mely a gyermekkorú népesség korösszetételének változására utal. Ezt jelzi arányuk is, 2009-ben a tanulók 13%-át képviselték, valamivel nagyobb hányadát a nyolc évvel korábbinak. A kezdő évfolyam részesedése kistérségenként számottevően különbözik, az Őriszentpéteriiben a legnagyobb (14%), s a Vasváriban a legkisebb (10%).

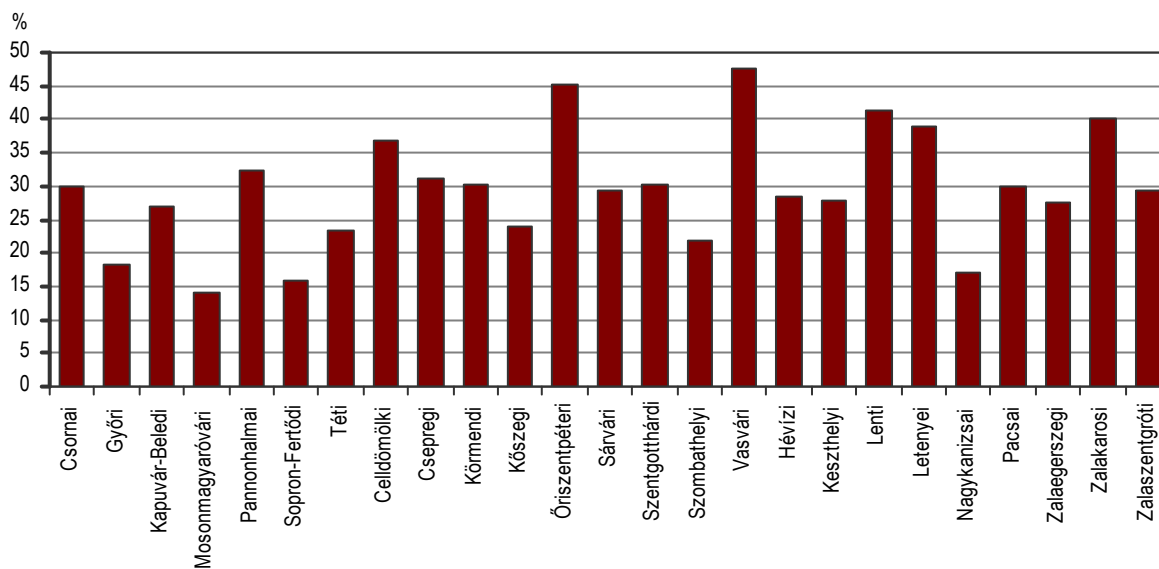
A tanulók fogyásával összefüggésben az osztályok száma is kevesebb lett az elmúlt években. 2009-ben a diákok összesen 3 701 osztályban tanultak a régióban, mely kevesebb mint háromnegyede a 2001. évinek. A csökkenés mértéke meghaladta a gyermeklétszám változását, így egy osztályban átlagosan 19-en tanultak, eggyel többen mint az ezredfordulón. A mutató kistérségek szerint jelentős különbségeket mutat, a legnagyobb, legalább 20 fős csoportok a Győri, a Kapuvár-Beledi, a Mosonmagyaróvári, a Pannonhalmi, a Celldömölki, a Körmenti, a Szombathelyi, a Nagykanizsai, valamint a Zalaegerszegi településegységeket jellemezték. Ezzel szemben a Szentgotthárdi és a Zalaszentgróti térségek általános iskoláiban átlagosan 15-en tanultak egy osztályban.

Az iskolás gyermeklétszám fogyásának következtében az intézmények kevesebb főállású pedagógust alkalmaztak. 2009-ben összesen 7 078-an foglalkoztak a gyermekek oktatásával, nevelésével, mely a nyolc évvel korábbival összehasonlítva 23%-os csökkenést jelent. Hat kistérség (a Mosonmagyaróvári, a Téti, a

Szentgotthárdi, a Szombathelyi, a Pacsai és a Zalakarosi) kivételével a pedagógusok száma nagyobb mértékben fogyott, mint a diákoké. A legnagyobb különbség Óriszentpéteren és környezetében figyelhető meg, ahol a 2001. évinél 23%-kal kevesebb tanuló járt az iskolákba, a pedagógust azonban négytizeddel kevesebbet alkalmaztak. A változásban mért eltérés emellett a Kapuvár-Beledi, a Celldömölki, valamint a Hévízi kistérségben is meghaladta a 10 százalékpontot.

13. ábra

A más településről bejáró tanulók aránya, 2009



Mivel az általános iskolai oktatás nem minden településen érhető el helyben, illetve a szülők gyakran a munkahelyükhöz közel található intézménybe járatják gyermekeiket, 2009-ben a diákok 24%-a napi bejárással közlekedett iskolájába. Ezt részben a nagyvárosi intézmények „elszívó hatása”, részben az ellátottság területi különbségei is befolyásolják. Erre utal, hogy a bejárók aránya Győr-Moson-Sopronban a legkisebb, 19%-os, míg az aprófalvas településszerkezetű és ebből következően kedvezőtlenebb ellátottságú Vas és Zala megyében az átlagosnál számottevően nagyobb, egyaránt 28%-os. A bejárók számát az intézmények képzési színvonala, felszereltsége mellett azok megközelíthetősége, illetve a több település által fenntartott iskolák működése is befolyásolja. A működtetés költségeit több önkormányzat megoszthatja egymás között, valamint több helyütt csak alsó-, illetve csak felső tagozaton oktatnak. Emiatt az egyes kistérségek között nagy a szóródás a bejárók arányát tekintve. 2009-ben a Vasvári térségben közel 50%-ot, az Óriszentpéteriben pedig 45%-ot tett ki (előbbi településegüttesben a feladatellátási helyek több mint fele, utóbbiban kétharmada csupán alsó- vagy felső tagozatos képzési lehetőséget nyújtott), emellett Lenti, Zalakaros és Letenye térségében is mintegy négytizedes volt. Település szinten az átlagosnál jóval nagyobbak a különbségek: a bejárók aránya összesen 39 nyugat-dunántúli településen (mindegyikük község) haladta meg a hattizedet 2009-ben, közülük 17 Vas, 18 pedig Zala megyében található. Ezzel szemben 59 helységben a más településről bejárók hányada nem érte el a 10%-ot sem, melyek több mint háromnegyede Győr-Moson-Sopron megyében fekszik.

Az általános iskolák a tanórai foglalkozások mellett délutáni elfoglaltságokat is szerveznek a gyermekek számára. A felügyeletre szoruló tanulók részére a szülők igénye alapján napközis ellátást biztosítanak. 2009-ben a nyugat-dunántúli feladatellátási helyek túlnyomó részében igénybe vették ezt az ellátást, s a tanulók átlagosan 44%-a maradt délután is az iskolájában. A napközis diákok aránya Zalában volt a legmagasabb, 51%-os, Vas és Győr-Moson-Sopron megyében pedig 44, illetve 39%-ot tett ki. Kistérségek szerint vizsgálva a napközisek hányada a Zalakaroson és környezetében volt a legnagyobb, közel kétharmados, emellett további 14 kistérségben pedig meghaladta az átlagost. Ez utóbbiak közül négy Vas, nyolc pedig Zala megyében található.

A gyermekelhelyezés alternatív lehetőségei

A változó társadalmi és személyes igények kielégítésére, a gyermekek jelenlegi (bölcsőde, óvoda) napközbeni ellátásán túl viszonylag újonnan létrejött ún. alternatív ellátási formák alakultak ki. Ezek törvényi kereteit az 1997. évi XXXI. törvény, engedélyezését pedig a 259/2002. (XII. 18.) számú kormányrendelet szabályozza. A törvény értelmében a napközbeni ellátásként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkoztatást és étkeztetést kell megszervezni azon gyermekek számára, akikről szülei, nevelőik, gondozóik valamilyen oknál fogva nem tudnak gondoskodni. A jelenleg általános napközbeni ellátási rendszer sok esetben nem képes minden igényt kielégíteni, a gyermekek vagy szülők megváltozott igényeihez (pl. kevésbé kiszámítható munkaidő, átmeneti nehézségek, óvodai, iskolai szünetek) igazodni. Az alternatív gyermekelhelyezés fő célja a hiánypótlás, olyan formák kínálata, mely az ún. klasszikus rendszerben nem érhető el. Gyakorlatilag a napközbeni ellátások kiegészítéséről van szó, mely jellemzően a napközbeni felügyeletet biztonságos és gyermekbarát körülmények között biztosítja a születéstől egészen az iskolás korig. Az alternatív napközbeni ellátások legelterjedtebb formái a családi napközi, valamint a családi- és a házi gyermekfelügyelet.

A családi napköziben 20 hetes kortól 14 éves korig fogadják a gyermekeket, akikről az ellátást nyújtó saját otthonában, vagy más, erre a célra kialakított helyiségben gondoskodik. Ez az ellátási forma mindig kiscsoportos elhelyezést jelent, ahol a saját gyermekkel egyidejűleg (aki másutt nem kap napközbeni ellátást) legfeljebb öt gyermek gondozható. Abban az esetben, ha az ellátást biztosító segítővel is rendelkezik, további két fő gondozására is lehetőség van. A maximált létszám abban az esetben kevesebb ennél, ha a gondozottak között fogyatékos személy is van. A családi napközi hasonlít egy gyermekközpontú sokgyermekes családhoz, amely biztonságos, otthonos környezetet nyújt. A kis létszámú csoport mindenképpen előnyt jelent azoknak a gyermekeknek, akiknek akár egészségügyi, akár egyéb ok miatt megterhelést jelent a nagyobb létszámú közösségbe való beilleszkedés. Ezen felül a családi napközi rugalmasabban tud alkalmazkodni az egyéni, egyedi igényekhez pl. a különleges bánásmódot igénylő kisgyermek szükségleteinek kielégítését, a különböző korú testvérek egy csoportban nevelését hatékonyan tudja biztosítani. Emellett a családias körülmények sok esetben megkönnyítik a szülőktől való elszakadást, vagy éppen ennek fordítottját. A családi környezet, az alacsony létszám miatt ez a gyermekjóléti alapellátási forma alkalmas a kisgyermek gondozására, de lehetőséget teremt a nagyobbak (iskoláskorúak) fejlődésének segítésére is.

A családi gyermekfelügyelet keretében 2–4 éves kor között gondozhatók a gyermekek, és egy időben legfeljebb háromról gondoskodhat a szolgáltató. E forma esetében az ellátást biztosító saját otthonában végzi a tevékenységet.

A házi gyermekfelügyelet keretében a napközbeni ellátást a szolgáltatást nyújtó gondozó a szülő vagy más törvényes képviselő otthonában biztosítja, ha a gyermek

állandó, vagy időszakos ellátása nappali intézményi keretek között valamilyen oknál fogva (pl. betegség) nem megoldott. A szolgáltatás csecsemőkortól az általános iskolás korig bármely korú gyermek számára igénybe vehető.

Az alternatív ellátási formák iránti igény növekedését mutatja, hogy a nyugat-dunántúli régióban egy év alatt 7-tel nőtt azon települések száma, ahol családi napközi ellátást vehettek igénybe a szülők a gyermekek gondozásához. Ennek eredményeként 2009-ben 23 településen működött családi napközi, ahol 188 gyermek ellátásáról gondoskodtak. A települések közül 17 Győr-Moson-Sopron, 4 Zala, 2 pedig Vas megyében található. Utóbbi két megyében e szolgáltatás igénybevétele főleg a városokra koncentrálódik (6 településből 4 város), míg Győr-Moson-Sopronban 17-ből 5 rendelkezik városi ranggal. Természetesen az ellátottság az egyes kistérségeket nem egyformán érinti. Győr-Moson-Sopron megyében mindössze a Pannonhalmiban nincs családi napközivel rendelkező település, ezzel szemben a Téti kistérség 19 települése közül a családok számára 7 helyen érhető el ez a típusú szolgáltatás. Zala megye kistérségeiből 3 (Hévízi, Nagykanizsai és Zalaegerszegi), a Vasiakból mindössze 2 (Sárvári és a Szombathelyi) érintett ezen ellátási formában. Az intézmények zöme tehát Győr-Moson-Sopron megyében van, s így a gondozott gyermekek 85%-a is ide koncentrálódik.

Táblázatok

Népesség, 2009. december 31.....	23
A gyermekkorú népesség főbb mutatói, 2009	25
A települések intézményi ellátottsága, 2009.....	26
Bölcsődei ellátás, 2009.....	27
A bölcsődés gyermekek számának megoszlása korcsoport szerint, 2009	29
Óvodai ellátás, 2009.....	30
Általános iskolák, 2009.....	32
A nappali tagozatos általános iskolai tanulók, 2009	33
Az általános iskolai oktatás fontosabb adatai, 2009	34

A gyermekek nappali felügyeletét, nevelését biztosító intézmények a Nyugat-Dunántúlon

Népesség, 2009. december 31.

(fő)

Kistérség	Népesség összesen	Ebből: 0–14 éves	Ezen belül		
			0–2 éves	3–5 éves	6–14 éves
Csornai	34 167	4 782	885	869	3 028
Győri	182 321	26 799	5 672	5 878	15 249
Kapuvár-Beledi	23 395	3 192	586	610	1 996
Mosonmagyaróvári	74 588	11 384	2 139	2 439	6 806
Pannonhalmi	16 900	2 500	445	457	1 598
Sopron-Fertődi	98 156	13 790	2 776	2 780	8 234
Téti	18 908	2 609	520	497	1 592
<i>Győr-Moson-Sopron megye összesen</i>	<i>448 435</i>	<i>65 056</i>	<i>13 023</i>	<i>13 530</i>	<i>38 503</i>
Celldömölki	24 583	3 403	596	649	2 158
Csepregi	10 736	1 392	236	268	888
Körmendi	21 227	2 935	511	522	1 902
Kőszegi	18 346	2 663	426	492	1 745
Őriszentpéteri	6 549	804	125	139	540
Sárvári	35 922	4 686	906	915	2 865
Szentgotthárdi	14 611	1 935	339	353	1 243
Szombathelyi	113 526	15 712	3 094	3 130	9 488
Vasvári	13 864	1 953	363	331	1 259
<i>Vas megye összesen</i>	<i>259 364</i>	<i>35 483</i>	<i>6 596</i>	<i>6 799</i>	<i>22 088</i>
Hévízi	12 781	1 677	346	287	1 044
Keszthelyi	34 971	4 372	826	872	2 674
Lenti	21 338	2 452	415	488	1 549
Letenyei	16 645	2 151	353	367	1 431
Nagykanizsai	65 647	8 462	1 708	1 662	5 092
Pacsi	10 469	1 516	263	294	959
Zalaegerszegi	96 368	12 630	2 465	2 487	7 678
Zalakarosi	12 923	1 983	407	375	1 201
Zalaszentgróti	17 449	2 237	410	381	1 446
<i>Zala megye összesen</i>	<i>288 591</i>	<i>37 480</i>	<i>7 193</i>	<i>7 213</i>	<i>23 074</i>
<i>Nyugat-Dunántúl összesen</i>	<i>996 390</i>	<i>138 019</i>	<i>26 812</i>	<i>27 542</i>	<i>83 665</i>

Népesség, 2009. december 31. (folytatás)
2001 = 100,0

(százalék)

Kistérség	Népesség összesen	Ebből: 0–14 éves	Ezen belül		
			0–2 éves	3–5 éves	6–14 éves
Csornai	95,7	85,0	99,8	88,9	80,5
Győri	103,8	99,4	120,0	126,9	86,6
Kapuvár-Beledi	94,9	85,5	93,8	91,6	81,8
Mosonmagyaróvári	102,8	94,7	106,2	111,8	86,9
Pannonhalmi	97,1	81,0	98,0	81,0	77,3
Sopron-Fertődi	104,4	96,5	113,2	109,0	88,7
Téti	97,6	83,8	109,9	99,6	74,3
<i>Győr-Moson-Sopron megye összesen</i>	<i>102,1</i>	<i>94,5</i>	<i>111,9</i>	<i>112,1</i>	<i>85,3</i>
Celldömölki	91,5	76,6	82,3	85,1	73,0
Csepregi	97,4	81,3	85,2	98,9	76,3
Körmendi	94,9	80,2	80,9	82,6	79,4
Kőszegi	101,9	87,8	87,3	92,8	86,6
Óriszentpéteri	88,5	76,6	66,8	64,4	83,5
Sárvári	94,9	78,9	101,2	93,3	70,5
Szentgotthárdi	94,8	83,0	83,3	80,4	83,7
Szombathelyi	99,3	88,9	107,2	101,4	81,1
Vasvári	90,1	72,3	87,5	69,4	69,6
<i>Vas megye összesen</i>	<i>96,6</i>	<i>83,4</i>	<i>95,5</i>	<i>91,9</i>	<i>78,2</i>
Hévízi	107,7	93,2	113,1	85,9	90,0
Keszthelyi	100,1	83,5	92,4	92,5	78,6
Lenti	90,8	70,1	82,3	87,8	63,6
Letenyei	89,9	73,0	76,7	73,0	72,2
Nagykanizsai	94,8	82,0	107,7	94,2	73,1
Pacsi	94,1	80,9	89,2	89,1	76,8
Zalaegerszegi	98,6	85,8	105,9	96,2	78,3
Zalakarosi	96,6	81,7	102,5	79,8	77,0
Zalaszentgróti	92,5	74,6	81,2	75,3	72,7
<i>Zala megye összesen</i>	<i>96,5</i>	<i>81,8</i>	<i>98,9</i>	<i>90,3</i>	<i>75,5</i>
<i>Nyugat-Dunántúl összesen</i>	<i>99,0</i>	<i>87,8</i>	<i>103,8</i>	<i>100,3</i>	<i>80,5</i>

A gyermekkorú népesség főbb mutatói, 2009

Kistérség	A 0–14 évesek száma		Élveszületések száma		Élveszületési ráta, ‰	
	a teljes	a 15–64 éves	2001	2001-2009 évi átlag	2001	2001-2009 évi átlag
	népesség százalékában, 2009					
Csornai	14,0	20,6	279	293	8,1	8,4
Győri	14,7	20,9	1 815	1 787	10,0	10,0
Kapuvár-Beledi	13,6	19,8	207	200	8,8	8,3
Mosonmagyaróvári	15,3	21,7	748	720	10,1	9,8
Pannonhalmi	14,8	21,5	142	149	8,4	8,7
Sopron-Fertődi	14,0	20,1	844	833	8,6	8,7
Téti	13,8	19,9	192	170	10,1	8,8
<i>Győr-Moson-Sopron megye összesen</i>	<i>14,5</i>	<i>20,8</i>	<i>4 227</i>	<i>4 153</i>	<i>9,4</i>	<i>9,4</i>
Celldömölki	13,8	20,5	201	217	8,1	8,4
Csepregi	13,0	18,9	72	85	6,7	7,9
Körmendi	13,8	19,8	171	186	8,0	8,4
Kőszegi	14,5	20,6	125	148	6,8	8,1
Óriszentpéteri	12,3	19,1	37	51	5,6	7,2
Sárvári	13,0	18,8	299	306	8,3	8,2
Szentgotthárdi	13,2	19,3	106	118	7,2	7,8
Szombathelyi	13,8	19,7	989	1 003	8,7	8,8
Vasvári	14,1	20,9	117	121	8,4	8,2
<i>Vas megye összesen</i>	<i>13,7</i>	<i>19,7</i>	<i>2 117</i>	<i>2 235</i>	<i>8,1</i>	<i>8,4</i>
Hévízi	13,1	19,7	91	99	7,2	8,1
Keszthelyi	12,5	18,1	270	282	7,7	8,1
Lenti	11,5	17,1	159	159	7,4	7,0
Letenyei	12,9	19,2	115	137	6,8	7,7
Nagykanizsai	12,9	18,3	519	539	7,9	8,0
Pacsai	14,5	21,5	88	101	8,3	9,3
Zalaegerszegi	13,1	18,6	830	808	8,6	8,3
Zalakarosi	15,3	23,7	134	137	10,4	10,4
Zalaszentgróti	12,8	19,0	128	146	7,3	8,0
<i>Zala megye összesen</i>	<i>13,0</i>	<i>18,8</i>	<i>2 334</i>	<i>2 409</i>	<i>8,1</i>	<i>8,2</i>
<i>Nyugat-Dunántúl összesen</i>	<i>13,9</i>	<i>19,9</i>	<i>8 678</i>	<i>8 796</i>	<i>8,7</i>	<i>8,8</i>

A települések intézményi ellátottsága, 2009

Kistérség	Települések száma összesen	Ebből ahol					egyik intézmény sincsen
		bölcsődei, óvodai és általános iskolai	óvodai és általános iskolai	bölcsődei és óvodai	csak általános iskolai	csak óvodai	
		feladatellátási hely található					
Csornai	34	1	14	–	1	9	9
Győri	27	4	20	1	–	1	1
Kapuvár-Beledi	18	1	11	–	–	1	5
Mosonmagyaróvári	26	5	13	–	–	4	4
Pannonhalmi	18	1	9	–	1	1	6
Sopron-Fertődi	40	3	18	–	–	6	13
Téti	19	1	8	–	–	4	6
<i>Győr-Moson-Sopron megye összesen</i>	<i>182</i>	<i>16</i>	<i>93</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>26</i>	<i>44</i>
Cellőmölki	28	1	6	–	–	4	17
Csepregi	16	1	2	–	–	–	13
Körmendi	25	1	3	–	1	2	18
Kőszegi	15	1	1	–	3	5	5
Őriszentpéteri	22	–	5	–	1	–	16
Sárvári	32	2	10	–	1	5	14
Szentgotthárdi	15	1	3	–	1	4	6
Szombathelyi	40	1	14	–	1	8	16
Vasvári	23	–	8	–	3	5	7
<i>Vas megye összesen</i>	<i>216</i>	<i>8</i>	<i>52</i>	<i>–</i>	<i>11</i>	<i>33</i>	<i>112</i>
Hévízi	8	–	5	–	–	1	2
Keszthelyi	16	2	6	–	–	2	6
Lenti	51	1	8	–	–	2	40
Letenyei	27	–	9	–	1	1	16
Nagykanizsai	27	1	8	–	–	5	13
Pacsai	20	–	7	–	–	1	12
Zalaegerszegi	65	2	16	–	2	8	37
Zalakarosi	19	–	6	–	–	3	10
Zalaszentgróti	24	–	10	–	1	–	13
<i>Zala megye összesen</i>	<i>257</i>	<i>6</i>	<i>75</i>	<i>–</i>	<i>4</i>	<i>23</i>	<i>149</i>
<i>Nyugat-Dunántúl összesen</i>	<i>655</i>	<i>30</i>	<i>220</i>	<i>1</i>	<i>17</i>	<i>82</i>	<i>305</i>

A gyermekek nappali felügyeletét, nevelését biztosító intézmények a Nyugat-Dunántúlon

Bölcsődei ellátás, 2009

Kistérség	Működő intézmény	Működő férőhely	Beíratott gyermek ^{a)}	Gonozónő	100 működő férőhelyre jutó beírt gyermek
Csornai	1	60	76	15	127
Győri	17	647	908	153	140
Kapuvár-Beledi	1	20	30	4	150
Mosonmagyaróvári	7	230	438	58	190
Pannonhalmi	1	10	15	2	150
Sopron-Fertődi	7	252	334	56	133
Téti	1	12	17	2	142
<i>Győr-Moson-Sopron megye összesen</i>	<i>35</i>	<i>1 231</i>	<i>1 818</i>	<i>290</i>	<i>148</i>
Cellödömölki	1	40	62	9	155
Csepregi	1	12	11	2	92
Körmendi	1	40	51	9	128
Kőszegi	1	20	–	4	–
Őriszentpéteri	–	–	–	–	–
Sárvári	2	60	98	14	163
Szentgotthárdi	1	40	54	9	135
Szombathelyi	7	390	586	100	150
Vasvári	–	–	–	–	–
<i>Vas megye összesen</i>	<i>14</i>	<i>602</i>	<i>862</i>	<i>147</i>	<i>143</i>
Hévízi	–	–	–	–	–
Keszthelyi	2	72	101	17	140
Lenti	1	40	66	8	165
Letenyei	–	–	–	–	–
Nagykanizsai	3	210	292	50	139
Pacsi	–	–	–	–	–
Zalaegerszegi	5	294	466	67	159
Zalakarosi	–	–	–	–	–
Zalaszentgróti	–	–	–	–	–
<i>Zala megye összesen</i>	<i>11</i>	<i>616</i>	<i>925</i>	<i>142</i>	<i>150</i>
<i>Nyugat-Dunántúl összesen</i>	<i>60</i>	<i>2 449</i>	<i>3 605</i>	<i>579</i>	<i>147</i>

a) Május 31-én.

Bölcsődei ellátás, 2009 (folytatás)
2001 = 100,0

(százalék)

Kistérség	Működő intézmény	Működő férőhely	Beíratott gyermek ^{a)}	Gondozónő	100 működő férőhelyre jutó beírt gyermek
Csornai	100,0	120,0	100,0	136,4	83,3
Győri	113,3	93,8	111,8	107,7	119,3
Kapuvár-Beledi	100,0	133,3	125,0	100,0	93,8
Mosonmagyaróvári	233,3	115,0	162,8	138,1	141,6
Pannonhalmi	–	–	–	–	–
Sopron-Fertődi	140,0	114,5	116,8	121,7	102,0
Téti	100,0	120,0	141,7	100,0	118,1
<i>Győr-Moson-Sopron megye összesen</i>	<i>134,6</i>	<i>103,9</i>	<i>122,9</i>	<i>117,4</i>	<i>118,3</i>
Celldömölki	100,0	133,3	163,2	128,6	122,4
Csepregi	100,0	66,7	57,9	100,0	86,8
Körmendi	100,0	100,0	92,7	90,0	92,7
Kőszegi	100,0	166,7	–	200,0	–
Óriszentpéteri	–	–	–	–	–
Sárvári	100,0	85,7	124,1	100,0	144,7
Szentgotthárdi	100,0	100,0	68,4	112,5	68,4
Szombathelyi	100,0	102,6	119,6	108,7	116,5
Vasvári	–	–	–	–	–
<i>Vas megye összesen</i>	<i>93,3</i>	<i>98,7</i>	<i>109,3</i>	<i>105,8</i>	<i>110,7</i>
Hévízi	–	–	–	–	–
Keszthelyi	200,0	120,0	165,6	113,3	138,0
Lenti	100,0	100,0	178,4	88,9	178,4
Letenyei	–	–	–	–	–
Nagykanizsai	75,0	116,7	129,2	128,2	110,7
Pacsi	–	–	–	–	–
Zalaegerszegi	125,0	105,0	154,8	100,0	147,4
Zalakarosi	–	–	–	–	–
Zalaszentgróti	–	–	–	–	–
<i>Zala megye összesen</i>	<i>110,0</i>	<i>110,0</i>	<i>148,0</i>	<i>109,2</i>	<i>134,5</i>
<i>Nyugat-Dunántúl összesen</i>	<i>117,6</i>	<i>104,0</i>	<i>124,6</i>	<i>112,2</i>	<i>119,8</i>

a) Május 31-én.

A bölcsődés gyermekek számának megoszlása korcsoport szerint, 2009

(százalék)

Kistérség	18 hónaposnál fiatalabb	18–23 hónapos	24–35 hónapos	36 hónapos és idősebb
Csornai	–	5,3	53,9	40,8
Győri	2,3	8,0	60,0	29,6
Kapuvár-Beledi	10,0	16,7	50,0	23,3
Mosonmagyaróvári	9,1	11,2	56,6	23,1
Pannonhalmai	–	–	73,3	26,7
Sopron-Fertődi	1,2	3,6	53,0	42,2
Téti	–	5,9	52,9	41,2
<i>Győr-Moson-Sopron megye összesen</i>	3,7	7,9	57,5	30,8
Celldömölki	4,8	12,9	53,2	29,0
Csepregi	–	9,1	63,6	27,3
Körmendi	2,0	9,8	56,9	31,4
Kőszegi	–	–	–	–
Őriszentpéteri	–	–	–	–
Sárvári	14,3	12,2	59,2	14,3
Szentgotthárdi	9,3	3,7	55,6	31,5
Szombathelyi	3,6	6,7	51,4	38,4
Vasvári	–	–	–	–
<i>Vas megye összesen</i>	5,1	7,8	53,1	34,0
Hévízi	–	–	–	–
Keszthelyi	2,0	10,9	64,4	22,8
Lenti	6,1	12,1	40,9	40,9
Letenyei	–	–	–	–
Nagykanizsai	–	2,7	57,9	39,4
Pacsi	–	–	–	–
Zalaegerszegi	1,1	7,9	54,3	36,7
Zalakarosi	–	–	–	–
Zalaszentgróti	–	–	–	–
<i>Zala megye összesen</i>	1,2	6,9	55,6	36,3
<i>Nyugat-Dunántúl összesen</i>	3,4	7,6	56,0	33,0

Óvodai ellátás, 2009

Kistérség	Feladat- ellátási hely	Férőhely	Óvodás gyermek	Gyermek- csoport	Egy csoportra jutó óvodás gyermek	Pedagógus
Csornai	28	1 370	1 035	54	19	103
Győri	71	7 609	6 457	280	23	597
Kapuvár-Beledi	17	875	674	33	20	65
Mosonmagyaróvári	35	2 818	2 626	115	23	229
Pannonhalmi	12	610	516	24	22	47
Sopron-Fertődi	48	3 269	2 924	137	21	289
Téti	13	615	528	24	22	50
<i>Győr-Moson-Sopron megye összesen</i>	<i>224</i>	<i>17 166</i>	<i>14 760</i>	<i>667</i>	<i>22</i>	<i>1 380</i>
Celldömölki	14	882	753	33	23	68
Csepregi	3	330	294	13	23	27
Körmendi	9	749	633	29	22	57
Kőszegi	11	615	521	25	21	50
Őriszentpéteri	5	197	143	8	18	16
Sárvári	20	1 169	986	44	22	93
Szentgotthárdi	10	515	399	21	19	44
Szombathelyi	44	4 042	3 637	155	23	335
Vasvári	14	490	351	19	18	35
<i>Vas megye összesen</i>	<i>130</i>	<i>8 989</i>	<i>7 717</i>	<i>347</i>	<i>22</i>	<i>725</i>
Hévízi	7	492	390	20	20	39
Keszthelyi	15	1 178	995	48	21	95
Lenti	12	643	544	25	22	48
Letenyei	11	522	420	20	21	37
Nagykanizsai	31	2 138	1 839	80	23	160
Pacsai	8	379	329	14	24	23
Zalaegerszegi	41	3 049	2 762	120	23	245
Zalakarosi	9	500	459	20	23	40
Zalaszentgróti	11	602	446	23	19	44
<i>Zala megye összesen</i>	<i>145</i>	<i>9 503</i>	<i>8 184</i>	<i>370</i>	<i>22</i>	<i>731</i>
<i>Nyugat-Dunántúl összesen</i>	<i>499</i>	<i>35 658</i>	<i>30 661</i>	<i>1 384</i>	<i>22</i>	<i>2 836</i>

A gyermekek nappali felügyeletét, nevelését biztosító intézmények a Nyugat-Dunántúlon

**Óvodai ellátás, 2009 (folytatás)
2001 = 100,0**

(százalék)

Kistérség	Feladat- ellátási hely	Férőhely	Óvodás gyermek	Gyermek- csoport	Egy csoportra jutó óvodás gyermek	Pedagógus
Csornai	90,3	92,3	89,8	91,5	98,2	92,0
Győri	104,4	121,9	115,3	107,3	107,5	103,5
Kapuvár-Beledi	100,0	88,7	88,9	76,7	115,9	79,3
Mosonmagyaróvári	102,9	96,2	101,5	94,3	107,6	88,4
Pannonhalmi	85,7	83,0	84,5	85,7	98,5	79,7
Sopron-Fertődi	98,0	96,5	97,0	92,6	104,8	89,2
Téti	86,7	84,4	94,8	82,8	114,5	76,9
<i>Győr-Moson-Sopron megye összesen</i>	<i>98,2</i>	<i>104,1</i>	<i>103,4</i>	<i>96,7</i>	<i>106,9</i>	<i>93,4</i>
Cellőmölki	77,8	87,5	82,3	78,6	104,7	76,4
Csepregi	75,0	88,0	90,7	86,7	104,7	79,4
Körmendi	90,0	88,1	82,9	93,5	88,6	83,8
Kőszegi	91,7	89,1	81,7	86,2	94,7	82,0
Őriszentpéteri	83,3	85,7	83,6	100,0	83,6	80,0
Sárvári	87,0	91,0	83,8	83,0	101,0	80,9
Szentgotthárdi	83,3	94,5	81,3	95,5	85,1	95,7
Szombathelyi	93,6	101,1	96,0	89,1	107,8	89,8
Vasvári	93,3	79,4	68,3	79,2	86,3	77,8
<i>Vas megye összesen</i>	<i>88,4</i>	<i>93,6</i>	<i>87,9</i>	<i>87,2</i>	<i>100,8</i>	<i>85,2</i>
Hévízi	100,0	113,9	97,0	87,0	111,6	92,9
Keszthelyi	83,3	100,9	86,1	85,7	100,4	81,9
Lenti	75,0	82,2	85,9	80,6	106,6	75,0
Letenyei	91,7	87,9	83,7	80,0	104,6	80,4
Nagykanizsai	93,9	91,9	88,5	87,9	100,7	81,2
Pacsai	100,0	88,8	91,1	82,4	110,7	67,6
Zalaegerszegi	85,4	95,3	94,9	88,2	107,6	88,4
Zalakarosi	81,8	96,2	90,7	83,3	108,9	90,9
Zalaszentgróti	64,7	89,6	78,7	85,2	92,3	86,3
<i>Zala megye összesen</i>	<i>85,3</i>	<i>93,9</i>	<i>89,8</i>	<i>86,0</i>	<i>104,4</i>	<i>83,9</i>
<i>Nyugat-Dunántúl összesen</i>	<i>91,6</i>	<i>98,5</i>	<i>95,3</i>	<i>91,2</i>	<i>104,5</i>	<i>88,6</i>

Általános iskolák, 2009

Kistérség	Feladatellátási hely	Osztályterem	Osztály a nappali oktatásban	Főállású pedagógus
Csornai	19	124	140	255
Győri	63	643	658	1 308
Kapuvár-Beledi	14	81	77	145
Mosonmagyaróvári	27	290	283	560
Pannonhalmai	12	72	58	118
Sopron-Fertődi	35	380	353	652
Téti	9	83	72	124
<i>Győr-Moson-Sopron megye összesen</i>	<i>179</i>	<i>1 673</i>	<i>1 641</i>	<i>3 162</i>
Celldömölki	10	84	91	193
Csepregi	3	40	42	71
Körmendi	8	85	82	164
Kőszegi	9	101	90	165
Óriszentpéteri	6	26	20	37
Sárvári	17	140	135	235
Szentgotthárdi	7	61	62	106
Szombathelyi	33	405	372	789
Vasvári	11	56	59	99
<i>Vas megye összesen</i>	<i>104</i>	<i>998</i>	<i>953</i>	<i>1 859</i>
Hévízi	5	46	50	95
Keszthelyi	14	160	147	257
Lenti	11	98	83	159
Letenyei	10	84	75	129
Nagykanizsai	19	232	222	430
Pacsi	7	54	55	90
Zalaegerszegi	32	327	329	649
Zalakarosi	6	53	56	108
Zalaszentgróti	13	97	90	140
<i>Zala megye összesen</i>	<i>117</i>	<i>1 151</i>	<i>1 107</i>	<i>2 057</i>
<i>Nyugat-Dunántúl összesen</i>	<i>400</i>	<i>3 822</i>	<i>3 701</i>	<i>7 078</i>

A nappali tagozatos általános iskolai tanulók, 2009

Kistérség	Tanulók száma, fő	Ebből:				Egy osztályra jutó tanuló
		1-4. évfolyamos	5-8. évfolyamos	napközis	más településről bejáró	
		tanulók aránya, %				
Csornai	2 710	48,7	51,3	36,6	29,9	19
Győri	13 249	51,0	49,0	44,7	18,2	20
Kapuvár-Beledi	1 613	51,8	48,2	45,2	27,0	21
Mosonmagyaróvári	5 796	49,6	50,4	33,8	14,0	20
Pannonhalmi	1 138	49,6	50,4	28,6	32,4	20
Sopron-Fertődi	6 635	52,2	47,8	37,5	15,8	19
Téti	1 236	50,6	49,4	24,8	23,2	17
<i>Győr-Moson-Sopron megye összesen</i>	<i>32 377</i>	<i>50,8</i>	<i>49,2</i>	<i>39,3</i>	<i>19,1</i>	<i>20</i>
Celldömölki	1 979	47,7	52,3	53,3	36,7	22
Csepregi	737	47,5	52,5	37,0	31,2	18
Körmendi	1 760	46,8	53,2	43,0	30,3	21
Kőszegi	1 597	47,6	52,4	27,3	24,0	18
Óriszentpéteri	315	56,2	43,8	58,7	45,1	16
Sárvári	2 542	46,4	53,6	35,0	29,5	19
Szentgotthárdi	917	53,5	46,5	57,9	30,2	15
Szombathelyi	8 071	49,7	50,3	47,0	21,9	22
Vasvári	1 031	43,7	56,3	34,4	47,7	17
<i>Vas megye összesen</i>	<i>18 949</i>	<i>48,5</i>	<i>51,5</i>	<i>43,7</i>	<i>28,0</i>	<i>20</i>
Hévízi	876	48,5	51,5	45,1	28,4	18
Keszthelyi	2 567	46,4	53,6	49,0	27,9	17
Lenti	1 484	47,1	52,9	54,4	41,3	18
Letenyei	1 196	47,7	52,3	42,6	39,0	16
Nagykanizsai	4 489	47,6	52,4	54,4	17,0	20
Pacsai	745	49,4	50,6	48,3	29,9	14
Zalaegerszegi	6 620	48,5	51,5	51,2	27,7	20
Zalakarosi	1 047	47,0	53,0	63,2	40,1	19
Zalaszentgróti	1 330	49,8	50,2	44,3	29,4	15
<i>Zala megye összesen</i>	<i>20 354</i>	<i>48,0</i>	<i>52,0</i>	<i>51,1</i>	<i>27,9</i>	<i>18</i>
<i>Nyugat-Dunántúl összesen</i>	<i>71 680</i>	<i>49,4</i>	<i>50,6</i>	<i>43,8</i>	<i>23,9</i>	<i>19</i>

Az általános iskolai oktatás fontosabb adatai, 2009
2001 = 100,0

(százalék)

Kistérség	Feladat- ellátási hely	Osztály- terem	Osztály	Tanuló	Egy osztályra jutó tanuló	Főállású pedagógus
Csornai	73,1	67,8	62,8	80,0	127,4	73,5
Győri	94,0	87,5	84,9	86,2	101,6	82,5
Kapuvár-Beledi	87,5	71,1	55,8	75,3	134,9	63,6
Mosonmagyaróvári	75,0	83,8	75,9	83,6	110,3	87,1
Pannonhalmi	85,7	64,9	54,2	74,5	137,4	73,3
Sopron-Fertődi	79,5	93,6	63,8	86,2	135,1	82,7
Téti	69,2	76,9	69,2	71,2	102,8	76,1
<i>Győr-Moson-Sopron megye összesen</i>	82,9	83,5	72,2	83,5	115,6	80,8
Celldömölki	55,6	62,7	59,5	76,2	128,2	65,9
Csepregi	75,0	95,2	85,7	73,4	85,6	71,7
Körmendi	80,0	83,3	81,2	79,4	97,8	78,5
Kőszegi	81,8	82,1	68,2	81,2	119,1	77,8
Óriszentpéteri	75,0	76,5	60,6	76,8	126,8	59,7
Sárvári	81,0	86,4	73,8	74,0	100,3	72,3
Szentgotthárdi	77,8	82,4	76,5	72,4	94,6	76,8
Szombathelyi	91,7	86,9	75,9	79,8	105,2	80,3
Vasvári	68,8	57,1	59,0	65,8	111,6	63,5
<i>Vas megye összesen</i>	78,2	80,8	72,1	77,1	107,0	75,1
Hévízi	100,0	115,0	92,6	88,1	95,2	77,2
Keszthelyi	93,3	95,2	88,0	82,5	93,7	78,6
Lenti	73,3	92,5	68,0	69,0	101,4	66,3
Letenyei	90,9	79,2	70,8	71,8	101,5	69,0
Nagykanizsai	67,9	77,9	74,2	72,8	98,1	67,5
Pacsai	87,5	88,5	79,7	73,7	92,4	75,0
Zalaegerszegi	88,9	89,3	80,6	78,8	97,7	75,1
Zalakarosi	66,7	85,5	72,7	79,3	109,0	80,0
Zalaszentgróti	86,7	89,8	79,6	78,1	98,1	75,7
<i>Zala megye összesen</i>	82,4	87,5	78,2	76,8	98,1	73,0
<i>Nyugat-Dunántúl összesen</i>	81,5	83,9	73,9	79,8	108,0	76,9

Megjegyzések:

A százalék- és viszonyszámokat a kerekítés nélküli adatokból számítjuk.
Az adatok és a megoszlási viszonyszámok kerekítése egyedileg történik, ezért a részadatok összegei eltér(het)nek az összesen adatoktól.
A népességre vetített mutatókat lakónépességi adatok alapján számítottuk.

Jelmagyarázat:

– = a megfigyelt statisztikai jelenség nem fordult elő.
.. = az adat nem ismeretes.
0 = a mutató értéke olyan kicsi, hogy kerekítve zérust ad.
+ = előzetes adat.
| = a vonallal elválasztott adatok összehasonlíthatósága korlátozott.

További információk, adatok (linkek):

[Módszertan](#)

ISBN 978-963-235-315-9

Elérhetőségek:

Felelős szerkesztő: Nyitrai József igazgató

További információ: Kása Katalin tájékoztatási osztályvezető

Telefon: (+36-96) 502-423, katalin.kasa@ksh.hu

tajekoztatas.gyor@ksh.hu, telefon: (+36-96) 502-400